HYMNUS TABACI,

AUTORE

RAPHAELE THORIO.

Editio Nova, Multò Emendatior.

LONDINI,
Excudebat *T. N.* pro *Hum. Moseley*, apud insignia Principis in Cœmiterio D. *Pauli*.
1651.

H

à q

pou

ſui

uic

app

dan

diu

Cæ

ſte

ſac

ub

vot

cri

LECTORI.

Biennium fere est, Amice Lector, ex quo vetustissimum de Pæto opus, à quibusdam tamen, vel incuriâ, vel potius inscitiâ, distortum, neq; parvâ sui parte mutilum, in manus nostras incidit: quod cum plurimorum calculo approbaretur, & exquisitissimis quorundam se palatis approbasset, nullo modo diutius premendum nobis videbatur. Cæterum cum emendatius exemplar hactenus deesset, ab Autore, licet nec de facie tum nobis noto, petere illud non erubui. Qui, ut est mirificè humanus, voto ac petitioni nostræ protinus subscripsit. Itaque exemplar, partim ad in-

eudem revocatum, partim media plus parte auctum, ad nos misit. Cui comites, festivitatis atque urbanitatis plenissimas, adjunxit: literas nimirũ; quas editioni huic si praefationis vice in ipso limine praemitterem, neque abs re, neque abs argumento alienum me facturum arbitrabar. Absit enim, ut labores aliorum mihi putide adscribam: absit ut vel in mustaceo laureolam, vel gloriam ex fumo quaeram. Autor operis est Raphael Thorius, ut Medicus, si quisquam hodie, praeclarus, ita & Poëta non vulgaris. Argumentum quidem leve ac ludicrum videtur, verum quod à tali Medico tractatum, non delectat modò, sed & docet. Nisi si quis viro summo Fracastorio Siphyliden objicere audet, qui ex argumento prope infami famam

famam sibi peperit: & talem quidem, qualem nec ex arte Medicâ, si eruditis fides hic habenda: nisi quod & ex eadem arte illud, cum qua felicissimè poësin junxit. Pæti originem acceptam Baccho ferri hic videbis: quam apposite, non possunt, nisi fallor, ignorare, qui Plerumque alternis admiscent pocula fumis. *Tu, Lector, fave operi ac fruere, &, ubi interiore Pæti nota animum subinde recreaveris, versiculi istius memor esto,*

Usus habet laudem, crimen abusus
habet.

LUD. à KINSCHOT.

Raphael Thorius

D. LUDOVICO à KINSCHOT S.P.

PRo tam insperato bono gratias ago, ut possum, maximas, Vir Clariss. non tibi tantùm, sed & viris magnis D. D. Rutgersio & Heinsio, quòd inter vos opiparè sum epulatus; non ut conviva solùm, sed etiam ut parochus: siquidem ex lusibus meis accessit aliquid vestræ festivitati. Nunquam equidem speraveram tam dextrum in illo poëmatio Apollinem, ut talibus palatis placeret, nec ut sedecim annorum ætatem ferret fœtus in auras temerè projectus, non consilio conceptus, non cura formatus. Quando tamen bono suo fato tam amicos invenit susceptores, non fraudabo illum sui genii beneficio, nec vos vestra expectatione. Immo vero liberalius agam

agam cum liberalibus; adjuncto fratre juniore paulo curioſius compoſito. Utrumq; veſtro omnium arbitrio expono,& permitto. Edite in lucem, quando putatis placere poſſe: ſed editum fovete; patri, ut cœpiſtis, favete, & contra Catonum cenſuram defendite ludentem inter pueros ſenem. Quod autem rem aliis amicis negatam vobis concedo, rationes fuerunt locus & perſonæ. Crimen hîc eſt inter nos eſſe Poëtam, nec ſani cerebri habetur qui poſt primam lanuginem in Parnaſſo ſomniat. Vobis iſtic alia eſt ſententia, quibus placent Muſæ etiam cum ſua canitie: qui delirii accerſitum Sophoclem lectâ ejus tragœdiâ abſolvitis. Porro in hoc literarum genere Reges cùm ſitis, meritò Judicum partes ſuſtinetis, ut nemo auſit veſtris arbitriis derogare. Atque hoc me in periculoſa alea conſolatur, quod quem ſemel veſtro calculo approbaveritis, nemo audebit condemnare. Tibi verò, Vir præſtantiſſime, iterum atque iterum gratias ago, quod de facie ignotum tam amicè compellaſti, quod

me tuo amore dignum putaſti, quod denique fœtus miſelli curam ſubire dignaris. Ut referam, nil aliud poſſum, quàm ut petitioni tuæ ſubſcribam, quod lubens volens facio. Mitto igitur priorem Hymnum correctum: cui, adaucta ſupellectile, ſecundum adjunxi. Mallem utrumq; inſcribi Libri nomine, quàm Hymni. Cæterum magis ſollicitè excuſarem hujus operæ levitatem, niſi argumentum cum arte mea conveniret. Utut ſit, nunqnam pœnitebit tantis auctoribus in ſcenam prodiiſſe. Epigramma tuum elegantiſſimum in fronte apparere gaudebo, ad operis & opificis ornamentum: qui tibi in hoc amicitiæ veſtibulo animum & manum in pignus alternæ ſinceritatis porrigit. Vale. Londini 18 Febr. 1625.

CASTO.

CASTORIS DURANTIS, MEDICI, Civîsque Romani, in Tabacum Herbam, ex Lusitania ab Illustr. Card. S. Crucis Romam asportatam Epigramma.

NOmine quæ sanctæ Crucis Herba vocatur ocellis
Subvenit, & sanat plagas, & vulnera jungit:
Discutit & strumas, cancrum, cancrosáque sanat
Ulcera, & ambustis prodest, scabiémque repellit,
Discutit & morbum cui cessit ab Impete nomen,
Calfacit, & siccat, stringit, mundátq; resolvítque,
Et dentûm, & ventris mulcet capitísque dolores.
Subvenit antiquæ tussi, stomachóque rigenti
Renibus & spleni confert, uteroque venena
Dira sagittarum domat, ictibus omnibus atris
Hæc eadem prodest, gingivis proficit, atque
Conciliat somnum, nuda ossáque carne revestit:
Thoracis vitiis prodest, pulmonis itémque,
Quæ duo sic præstat non ulla potentior Herba.
Hanc Sancta crucius Prosper, cum Nuncius esset
Sedis Apostolicæ Lusitanas missus in oras,
Huc asportavit Romanæ ad commoda gentis,
Ut Proavi sanctæ lignum Crucis ante tulere,
Omnis Christiadum quò nunc Respublica gaudet,
Et sanctæ Crucis illustris domus ista vocatur,
Corporis atque animæ nostræ studiosa salutis.

Omni-

Omnibus Pæti-Sugis.

MOrbifugæ vires plantæ, miracula stirpis
Cælitus ostensæ, partes diducit in omnes
Thorius, & primo fumos orditur ab ovo.
Vos quibus ad Pætum vigilanti stertere naso,
Fumigerisque placet replere vaporibus auras,
Ore favete omnes. Cœlo delabitur alto
Planta beata, udo non aspernanda cerebro;
Scilicet in medijs habitat vis enthea fumis,
Et parvo ingentes clauduntur cortice vires.
Ludicra narrantur; sed & hæc quoque seria ducunt,
Veraque sub ficto latitat sapientia Pæto.

LUD. à KINSCHOT.

In

In Pætologiam *Doctissimi* Raph. Thorij D. M.

Amici intimi.

Quod jam summa procul villarum culmina fumant,
Quod fumos bibit omnis ager, bibit omnis ab Aula
Ad caulam fumosa domus, quod pascere fumos
Fumosos equitum cum Dictatore magistros,
Quod pueros fumare juvat, fumare puellas,
Mollius indignor: quin tecum ignosco puellis
Et pueris, aulis, caulis, equitumque Magistris.
Prime pater Pæti, fumantum gloria THORI,
Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
Sedule; Te prætore magis lippire decenter
Quam lachrymâ ridente putant; jucunda cuique
Te Medico tussis cui nec pituita molesta est,
Creditur instantes membris emungere morbos.
At mihi quod sacra latet in vertigine multo
Præcipuum est; Hos te calices fecisse disertum:

Hæc

Hæc aliquid certe fumo facundia debet.
Facundi calices, felix vertigo, saliva
Nobilis, insignes lachrymæ, gratissima tussis.
Me quoque, si parcè videor laudare merentes
Insolitas calicumque super præconia laudes,
Me quoque vicinis afflatum credite fumis,
Et sicco titubare mero; brevis iste futurus
Est furor: exierit sensim vesania primi
Turbinis, aggrediar stabilis de nare tepenti
Fundere cum fumis quæ vos per sæcula vectent
Verba vetentque mori, nolint Jovis ira vel ignes.
Pro fumi! sed & hic furor est; ignoscite vobis,
Fumosoque mihi: cessem fumare, tacebo
Sobrius, & sapiam, labris encomia, linguâ,
Dentibus occludam: quid enim, si THORIUS *unum*
Arguit ipse sui reliquum fecisse stuporem?

IN EANDEM.

C*Armina sputantur fumi potoribus, audi*
Massiliæ si quem fumea vina juvant,
THORIUS *exemplo docuit spumantia multum*
Pocula, fumantes omnia posse tubos.

CONSTANTER.

Raphaelis

Raphaelis Thorii

DE PÆTO SEU TABACO

Liber Primus.

INnocuos calices, & amicam vatibus herbam,
Vimque datam folio, & læti miracula fumi
Aggredior. Tu qui censu decoratus Equestri
Virtutem titulis, titulos virtutibus ornas,
Antiquum & Phœbi nato promittis honorem,
Tu Paddæe fave : nec enim præstantior alter
Morbifugæ varias vires agnoscere plantæ,
Inque tubo genitas haurire & reddere nubes.
Da puer accensum selecto fictile Pæto,
Ut Phœbum ore bibam : quis enim sine fumine Pæti
Digna canat Pæto, & tantis se comparet ausis ?
Non inventa homini humanos adolevit in usus
Nobilis herba, patri sed primùm visa Lyæo,
Cum madidus siccos thyrso subduceret Indos,
Notuit, ad seros & claruit inde nepotes.

Forte per æſtatem téſquis arentibus hoſtes
Norat in inſidiis meditari prælia Bacchus,
Arma jubet celeréſque jugo ſubjungere Lynces,
Baſſaridáſque ſequi; Silenum accedere curru
Mandat & in pugnam totis exardet habenis.
Pone ſequebantur lixæ jumentáq; multo
Tarda onere, & lentis congeſta viatica plauſtris,
Et claudus ſenio Sileni vector Aſellus:
Dúmq; volat furiata phalanx, inimicáque quærit
Agmina, per vaſtas & laſſa vagatur arenas,
Dira fames, urgétque ſitis, defectáque ſucco
Membra labant, deſunt ipſi ſua munera Baccho;
Amphora Sileni curru ſubverſa jacebat
Amplo exhauſta ſinu; ſitienti ambuſta dehiſcunt
Ora Seni, ardentes dum ducit hiatibus auras:
Mænades, & Satyri, multúmque proterva juventus
Impatiens ſcrutatur aquas per viſcera terræ,
Nequicquam; de ſe tandem ſibi pocula quærunt,
Et ſalſum potant, quem dat veſica, liquorem;
Pocula ſpurca nimis; ſed & hæc quoq; pocula deſunt
Increſcente ſiti, venis & deficit humor.
Spes tum acciſa omnis, faciéſq; miſerrima rerum
Apparet; toſtas alii de faucibus atris
Exhalant animas: alii per mutua fundunt
Vulnera, quem rapiant ante ultima fata, cruorem.
Jámque acies moribunda cadit, quum valle remota
Eminus obſcuri facies confuſa vireti
Viſibus occurrit dubiis: túmque Evius altum

Incla-

Inclamans; duremus, ait, tantiſper in armis,
O Socii, optatam vicina in valle ſalutem
Aſpicio: hic lentos toto conamine greſſus
Accelerant, renuûntq; mori, venáſque ſupremo
Sanguine manantes, animæ ſpiracula claudunt,
Utque propinquabant, altis ſe prodit opacum
Stipitibus nemus, & foliis ſpectabile vaſtis.
Euge! meis, clamat, cognatam vitibus herbam
Agnoſco, munúſque Deum; ſed plura volenti
Surda manus, latas tenero de caudice frondes
Carpit, & ignoto latrantia viſcera ſucco
Demulcet; viridis ſtillat ſub dentibus humor.
Non tamen oblatas Sileni provida virtus
Præcipiti vorat ore dapes, ſed cautior uſu
Hæret ab exemplo documenta abſtemius optans.
Nec mora: quis patulis lateat ſub frondibus error,
Eventus docuit: tótis (mirabile) caſtris
Evomitur, caditúrq; velut cum gurgite pleno
Ingruit admiſſi miranda potentia Bacchi;
Volvitur in gyrum tellus, cœlúmque videtur
Nubibus adductis ſurgenti occurrere terræ:
Tum ſopor obrepit, ſomníque invicta cupido
Germanam dubia præſagit imagine mortem;
Capripedes mediis diffuſos ſtertere arenis
Cernere erat, disjecta ſolo defeſſa furentum
Membra Mimallonidum devota jacere ſepulcro.
Mox ubi diſcuſſo longi languore veterni
Plenior ex adytis in ſingula membra recurrit

Spiritus

Spititus, amissæ redierunt corpore vires
Surgere tunc alacres pedibúsque insistere firmis,
Et fulgere oculis, thyrsúmq; vibrare lacertis
Fortibus, absentésq; lacessere vocibus hostes.
Attonitus monstro, non huc sine numine, amici,
Appulimus, Silenus ait: nec dona Deorum
Despicite, ingenitas vires, nec nomina Bacchi,
Nec pudeat certa salvos à morte fateri
Cœlitus ostenso vitam debere Tabaco:
Advenisset enim languentibus integer hostis,
Victa siti manus hæc cecidisset victima ferro,
Tinctáque venisset victoria sanguine nullo;
Nunc veniat, validásq; manus animósq; viriles
Sentiat, &, si mens suadet, fera prælia tentet:
Sed rationis opus; superum nec munera cœco
Contemeranda usu, si quid sapit ista senectus,
Viribus eximiis permistum in stirpe venenum
Delitet: in ventrem virides ne mittite succos,
Mandite nec folia ingestis confusa salivis:
Virus inest crudis: æstivo Sole recocta
Credibile est tutos præbere halatibus haustus;
Nec ventri, ac cerebro (si tecta evolvere fas est)
Pabula grata reor, subtilibus eruta fumis.
Quare agite, O juvenes, tam digni muneris aptos
Ingenio, & rapidis extundite mentibus usus.
Dux ego vester ero; quid mens dictaverit, omnes
Accipite; arentes prolixa uredine frondes
Comminui manibus jubeo, cannáq; reponi,

Pro-

Protinus educto radiis ſolaribus igne
Contingi, & poſitis adverſa parte labellis
Exſucti calidas nubes adducere fumi,
Ocyus ut poſſint cerebri pervadere flexus,
Vinoſíſq; leves recreare vaporibus auras.
Dixerat: hinc Satyri teretes aptare cicutas;
Deciduas alii ſicca fuſcedine frondes
Frangere: pars tubulos arſuro pulvere complet,
Pars ſtricto ore trahit (riſúmq; ſodalibus affert)
Pulvereum flumen, tuſséſq; inducit iniquas.
Ipſe pater fremitus vana & conamina riſit.
Igne carent, ignem votis ardentibus optant.
Ecce Senex denſum,quod habebat mantica, vittum
Depromit, vafri inventum ſubtile Promethei
Furati æternas cœli de fornice flammas.
Hic latet ignis,ait: ſuſcepto & Sole rotundum
Molliter acclivi depreſſum in vertice centri
Frondibus admovit Phœbo penetrabile vitrum.
Cuſpidis in morem radiis concurritur,auctus
Inde calor ſenſim ſerpit,fomentáq; circum
Arripit,& fumo vicinum nuntiat ignem.
Applaudunt Satyri fauníq; ſenémq; magiſtrum
Attollunt humeris,vocéſq; ad ſidera tollunt;
Ipſe cavam ante omnes accommodat ore cicutam,
Leniter adducit nebulæ mirabilis hauſtus,
Et ductos patulis fumos è naribus afflat.
Nec mora,per motus ſubita dulcedine, toto
Corpore diffuſum ſentit geſtare vigorem,

Ut ſolet à noti fœcundo flumine Bacchi
Serpere paulatim non intellecta voluptas.
Ora madent: non ſalſa ſitis, non vexat acerba
Eſuries, vomitúſve: levi vertigine tantum
Crura vacillare, & ſupremam udeſcere frontem
Percipit, illæſus ſed & hæc vaneſcere gaudet.
Tum vacuus denſa Pæti porrectus in umbra,
Omnigenùm ut patuit fœcunda ſcientia rerum,
Dulcibus abſumit lentas ſermonibus horas,
Explicat ingentes opulentæ mentis acervos,
Ludenti & ſimilis Naturæ arcana recludit,
Implicitos memorat ſphæris cœleſtibus orbes,
Compagémque hominis, terræ & miracula pandit,
Addit & oraclis docti libamina fumi.
Fumantem ſequitur circum diffuſa juventus,
Ipſa novis operata tubis, fumóque fragranti;
At rudis ora vomit naſo reddenda patente
Nubila cum multa tuſſi lachrymiſque jocoſis,
Ridicula appreſſis animam quæ claudere labris
Neſcit, pérque cavas iterum depellere nares;
Docta ſed exemplo grandævum æquare magiſtrum
Efflando ſatagit, replétque vaporibus auras;
Dúmque hilares animis læta vitulantur in herba,
Ecce venit feſſis longum expectata miniſtris
Annona, & multo ferventia dolia vino.
Clamores geminant, verſiſque ad cantica cannis
Gaudia agunt, epuliſque favent, multúmque vocatis
Jumentis, reducique lenis gratantur Aſello:

Indul-

Indulgent Cereri primó, tum Massica libant,
Viteáque admistis alternant pocula fumis;
Cuncta fremunt fumo, cantu, mistísque choræis,
Donec dulcem oculis fudit nox alta soporem.
  Postera ut illuxit lætis aurora, feríque
Admonuit belli securas pace phalanges,
Lenæus pater, & Sileni cana senectus
Extimulant, si quos festivi hesterna diei
Fregit luxuries, animósque hortatibus addunt.
Sat poclis genióque datum; nunc prælia mentes
Sollicitant; positas assumite vultibus iras,
Et forte instanti dextras componite pugnæ,
Nec vigil incautè palantibus ingruat hostis,
Et cadat ipsa suas cædes non ulta juventus.
Nec virtus equidem nobis incognita vestra est,
O Socii, magnis neque non confidimus ausis,
Sed nocet ignavas quamvis contemnere turmas,
Securósque mali ignotos incedere terris.
Impavidi ergo animis sedato insistite gressu,
Neu mala nos iterum letho penuria mulctet;
Agmine composito lenti procedite, Pæto
Non sine contrito promptísque ad labra cicutis,
Et levibus fungis, servato & restibus igne;
Hoc animi surgent ad prælia, nubibus istis
Prodigiique nova specie terrebitur hostis.
Este viri, famam & factis sperate perennem.
Dixerat: assensum properant applausibus omnes,
Et sibi quisq; suo stationem corpore servat.

Arduus in curru medio pater agmine Bacchus
Eminet, impexi tergo Silenus aſelli
It comes, haud ejuſdem bellax, nec idoneus armis,
At bonus eloquio, & ſubitis dare tuta periclis
Conſilia: æquales utrimq; excurrit in alas
Denſa acies, hoſtémq; animis pugnacibus optat;
Nec procul hoſtis abeſt: vicini vertice montis
Oppoſito emergit, ſummíſq; haſtilibus extat.
Baſſaridis calido ferveſcit pectore ſanguis,
Ærea ſiſtra manu quatiunt, & tympana pulſant,
Vino acuunt iras reſides, hauſtóq; Tabaco
Excludunt lethi faciem, ſuaque agmina circum
Nube tegunt atra: ſpirantes naribus ignem
Procedunt: medio glomeratur in æquore nimbus
Igne micans, tonitruq; fero, fumóq; ſtupendus.
Oſtento attonitos ſubitus pavor occupat Indos,
Non homines ſed furva rati de faucibus Orci
Numina, conſternati animo certamen iniquum
Detrectant trucibúſq; timent confligere monſtris.
Pars fugit, & poſitis quærunt velocius armis,
Quam dare victoris mallet clementia, vitam;
Pars orat veniam, parere & juſſa modeſtis
Imperiis patiente jugum cervice capeſſit;
Sed pudet erroris, ſtulta & formidine factos
Extimuiſſe piget vani ſufflamina fumi;
Libertate dolent ſerva; ſolatur at illos
Indulgentis heri condita lepore poteſtas,
Et victoris amor: ſimili diſcrimine victos

Victo-

Victoresq; videt bellis utrinque remissis
Una dies miscere epulas, Bacchúmq; ciere,
Et simul alternis fumum potare cicutis;
Mirantur bona nata domi, nec nota queruntur,
Et nebulas animi jucundis nubibus arcent.
Atque hæc prima fuit mortales stirpis in usus
Notitia, hæc late noti conabula fumi.
Jam quæ vis lateat plantæ, quibus apta bibendo
Corporibus, quibus & pugnet contraria morbis,
Musa refer, geniúmq; novo concede labori.
In primis non una subest natura stupendo
In folio: adversis dives virtutibus omnem
Exuperare fidem gaudet, stirpésq; beatas
Provocat: hellebori robur, rheabarbara duras
Solvere nata alvos, facientem gaudia vitem,
Balsama vulneribus laudata, fabámq; suillam,
Nepenthésq; animi mulsum, gravidúmq; papaver.
Magna Dei virtus, quæ tot miracula rerum
Seminis exigui tantillo cortice clausit!
Quod licet haud superet cineris, vel lævis arenæ
Fallentis digitum, & numerantia lumina, molem,
Mox dabit ingentem frondoso tegmine sylvam,
Et certa in dubiis promet medicamina morbis.
Quod si quis tantas rimari indagine causas
Aggreditur, multum immani sub pendere sudet,
Seu diversa Salis miræ substantia plantæ
Compositum esse dedit, multis & dotibus auxit,
Seu simplex variis obnoxia casibus una

Materies alios pro mole & tempore vultus
Induit, atq; aliter distincta in corpora regnat,
Naturæ latet in gremio, nec cernere pronum est.
Si tamen exemplis libeat velut indice filo
Ire per anfractus dubios errore viarum,
Inque sibi similes Totum dissolvere partes,
Forsitan occurret, quo mens placata quiescat,
Et si non verum, at veri illucescat imago.
Quicquid inest rebus sapidum, discernere gustus
Quod valet, id salis omne solet de nomine dici;
At gemina est natura salis; vel funditus hæret
Corporeæ moli, ad superas nec tollitur auras
Suppositis flammis, cineri sed figitur acri;
Dictus & hinc fixus: levior vel ab igne solutus
In sublime volat fumo subvectus amico,
Accrescitque apici in morem fuliginis atræ;
Inde Sophis à re sal ille volatilis audit.
Hic aliud memori occurrit ratione tenendum,
Viscera quod terræ salibus prægnantia multis
Stirpibus innatis fœcunda alimenta ministrant,
Ut sua cuique trahit proprium natura fluorem.
Fructibus hinc sapor accedit, hinc floribus omnis
Spirat odor, retinéntque sui vestigia succi.
At tellure latent penitus confusa cavernis
Sulfurei latices, nitri glacialis amaror,
Lethale arsenicum, flammis affine bitumen,
Argenti liquor in fœdam resolubilis auram,
Chalcantúmque acidum, linguæq; astrictor alumen,

Atque alia innumeros factura elementa sapores.
Si quis jam excutiat prolixo carmine, de tot
Principiis cui accepta ferat sua munera Pætum,
Comperiet tanto dignum sudore bitumen,
Cujus in eximia species supereminet herba,
Pingue, olidum, acre, tenax, nitro sublime volanti,
Ignis amans, crassáque ferens fuligine fumum.
His pictam in tabula quicunque coloribus herbam
Non videt, hunc oculis captum & rationis egentem
Crediderim: quid enim magis aspectabile? dextram
Trita oleo fœdat, digitos & glutine viscat,
Et solidat crudum lento ferrumine vulnus,
Sorditiem ulceribus salsugine terget amara,
Nec putrere sinit; sensum nam faucibus acrem
Impingit, longúmque relinquit in ore calorem.
Latè fusus odor virosa vividus aura
Dissipat ignavum cerebro torpente veternum,
Siccat & illuviem eductis sternumine mucis.
Denique in aëreum flammis conversa vaporem
Fœta salis vivi, superásque volantis ad arces
Pervia spiritibus mentis capitolia scandens,
Supplementa nova exhaustis animalibus infert,
Atque hebetes subito restaurat acumine mentes.
Planta beata! decus terrarum, munus Olympi!
Non tantùm agricolis duro lassata labore
Membra levas, minuis victus absentis amorem,
Fundis & absque cibo sparsas in corpora vires;
Sed radium speciménque Dei sapientibus ipsis

 Inge-

Ingenium illustras, si quando aut multa tenebras
Colligit ingluvies cerebro, aut nolimine longo
Intellectus hiat, rerum neque concipit umbras,
Conceptásve tenet, vel cæca oblivia regnant;
Ut semel irrepsit blando lux indita fumo,
Aufugiunt nubes atræ, curæq; tenaces.
Vis micat inventrix, dempto velut obice veli
Tota oculis animi patet ampli machina mundi,
Æternæ species naturæ ex ordine nexæ
Succedunt, redeúntq; suis simulacra figuris.
O quoties visus magna spectante corona
Orator populi cupidas dicturus ad aures
Contremuisse metu, docti sermonis acervos
Confudisse locis, lingua & silvisse rigenti,
Quum memor ex tantis opibus sopita facultas
Nil daret in vocem, sed res & verba negaret,
Si modò vel micam generosa è stirpe vorasset
Fumanti tubulo, accenso seu lumine, sensim
Res reperisse suas, prendisse fugacia verba,
Thesaurósq; animi populo exposuisse stupenti!
Si duo præterea Stagiræ in pulvere docto
Laudis amore novo, verive cupidine pulsi,
Pugnam agitant, verbis & digladiantur acutis:
Omne animi intendunt robur, nervósq; fatigant
Nexibus impediant cautum ut subtilibus hostem,
Aut validum incusso rationum pondere sternant.
Stat circum pubes, pulchri & certaminis æquus
Arbiter ingenii æquales utrimque lacertos

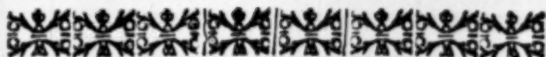
Miran-

Mirantur, crebris vires applausibus augent.
Tandem obtusa acie, ut fessis deferbuit ardor,
Lentior & validos insultus lucta remisit,
Sorbeat alteruter, sacrum reflétq; vaporem,
Ilicet ut tactâ Antæus tellure, resurgit
Firmior, exhaustúmque recens grassatur in hostem :
Jejunus cadit, at sequitur victoria potum.
Sin utrique placet nova de suffimine tela
Arripere, & calidam verbis producere pugnam :
Tum videas paribus momentis prælia sæva
Eventu dubio in multam crudescere noctem ;
Nec prius argutis discedere ab ictibus ambos,
Indefinitam abscindant quam tædia litem
Judicis incerti, palmæ cui præmia donet.
Sic quondam Iliaco bello par nobile fratrum
Asclepii sanguis Podalyrius atq; Machaon
Fertur ab Atride indictum certamen amicis
Suscepisse odiis plantæ de laudibus Indæ.
Damnabat Senior linguâ tenus intus amatam,
Dissimulans veros sermonis acumine sensus :
Junior in fratrem jaculis ardentibus ibat,
Et pro dilecta pugnabat serius herba.
Cordatum ante tubam potarat uterq; Tabaci
Impiger ingenium præclaro accendere fumo,
Et mucronatis mentem gravidare sagittis.
Multa hinc inde agili vibrata hastilia lingua,
Multa retorta iterum, crepero nec pausa duello
Ulla fuit nisi quam fumi dabat haustus amœni ;

Unde

Unde renaſcentes ſtabant ad prælia nervi,
Invictúſque furor carum proſternere fratrem,
Donec inexhauſtis creſcentes viribus iras
Ancipitem & litem ſententia magna diremit
Regis inauditæ gaudentis honore paleſtræ :
Robore ſic proprio cecidítque ſtetítque Tabacum,
Et nunc de fumo gravibus confligitur armis.
Uſque adeo nil ſcire datur dubitabile quod non
Ingenii faciat cita vis & gratia linguæ.
Sed me perplexi ingreſſum ſpineta Lycæi
Penſi alio textura vocat; quibus herba ſalubris
Principiis conſtet, vero mihi carmine dictum eſt;
Nunc quibus illa viris faveat, quibus illa reſiſtat,
Quóſque ferat, pellátq; ægro de corpore morbos
Expediam, ſimul ut calicem ſiccavero Pæti,
Ædibus & vacuis ſuccreverit aucta ſupellex.

Raphaelis

Raphaelis Thor.i

DE PÆTO SEU TABACO

Liber Secundus.

TOllite vos ignem, tubulósq;: ſat ætheris hauſtũ eſt:
Dum calet ingenium, dum ſenſibus integra vivis
Verſantur ſimulacra, fidem exolvamus amicis;
Odimus immemores; mundum nec paſcere fumo
Aggredimur, vanos aut ampullare per orſus:
Inſtat ſegnicies, & Phœbo inviſa ſenectus
Triſtibus impallens curis divortia Cirrhæ
Mandat, & extremum Muſis offerre laborem.
Dicite Pierides, domitis quæ geſſerit Indis
Liber, ut immanes populos moderamine legum
Mollierit placidus, quernóſque ligonibus enſes,
Et truculenta levi mutarit fercla Tabaco:
Ut mores, geniúmq; pater Silenus amœnæ
Stirpis, & innumeros ludens evolverit uſus:
Forſitan hæc qui vos bifido de monte per æquor

Tran-

Tranſtulit auratam Boreæ regnator in aulam,
Audiet, &, tanto ſi non indigna parentæ
Funditis, innatum quanquam averſatur odorem,
Veſtris perfuſum violis, animáq; ſuavi
Inter pulvillos variata mente reponet.
Ut ſedit ſolio Victor, non triſtibus armis
Sæviit in vitam vel opes nec durus ab ictis
Indigenis ſtatuit dominos, nec more tyranno
Optavi metui, metuit non ipſe timentes;
Lenibus alloquiis, & majeſtate remiſſâ
Partus amor populi, facilis clementia mores
Erudiit, glebámq; jugo parere ſuaſit:
Terra feris infamis erat, Lyncéſq;, lupiq;,
Tigres & celeres pardi, miſtíq; Leones,
Impunè inſidias pecoriq; viriſq; parabant,
Tollere nec cladem intentis in mutua bella
Cura fuit, major ſed erat meliórq; voluptas
Finitimos flammis vexare & cædibus agros,
Et coctos calidis hoſtes apponere menſis.
Non tulit immanem ingluviem, qui temperat æſtus,
Sanguinis inque ſiti pacis ſuffundit amorem;
Vaſtitiem luſtrare cupit, regéſq; cruentos
Viſere, & ingenuas craſſis dare mentibus artes.
Aſſumit numero è magno, quos indolis eſſe
Sciverat urbanæ, calicum ſed largior uſus
Vitaque liberior, nerviſq; inimica libido
Fecerat effœtos, at nobilis aura Tabaci
Compoſitúſq; labor, cœliq; nitentior hauſtus

Sen-

Senſim reddiderat reparatis viribus ægros.
Amphoriam, Balanúmq; legit, comémq; Neandrū,
Jucundos comites,totidem quibus addit amœna
Fronte viros, luſcum Pelian, geniiq; ſagacis
Idmona, cærulei ridendum tubere naſi,
Pauperis & barbæ metuentem ſcommata Trullum.
Hærebat ſociis, & clam poſt terga ſubibat
Olim gratus Aper, caſu ſed ſurdus iniquo
Non adeo, ut ſolitus, ſuavis comes, atq; facetus,
Juſſus abire manu,invitus ſub tecta redivit.
Regulus Hæmatoës, quos non truculentior alter
Vicinos capere, & captos prandere, tenebat
Non procul imperium vaſtis incluſus in antris,
Turpis ubi laniena fuit; juvenùmq; ſenúmq;
Corpora vincta jacent ſtabulis, pinguíq; polentâ
Ingratam cumulant in gaudia dira ſaginam :
Huc canibus, jaculíſq; plagíſq; ſequentibus omne
Cornicinum ſonitu & miſtis latratibus agmen
Vertit iter, nec longe aberat domus atra Tyranni,
Qualem Dis habitat : primo venientibus antri
Os immane patet; congeſtis oſſibus albet
Limen, & affixis apparent culmina tectis,
Conſitus ut ſcolymis horreſcit edulibus hortus :
Quum capita in ſquamas longis crevere medullis.
Forte dies genialis erat, Lapithæq; repoſtis
Inſtruere altilibus convivia lauta parabant.
Agminis ad ſtrepitum cavea caput exerit Heros
Mulleus, & virides exponit vertice plumas :

Mox

Mox refugit visis, venit alter, & alter, & antri
Interiora petunt, nec portam vecte parato
Claudere, nec miram meminere excludere gentem:
Dum tenet attonitos cœcus timor, ilicet Idmon
Primus in ignotos audet penetrare recessus,
Cum cane nasuto: sequitur mox cætera pubes
Palpans in tenebris, nisi qua per summa receptus
Tecta viam ostendit sub opaco lumine splendor,
Silenus medio, extremo tutissimus Evan:
Perveniunt tandem, ducit quo nidor, in aulam
Ferventem fremitu, facies ubi dira culinæ
Perculit ingressos primo, plenique lebetes
Fumantum capitum, verubúsq; infixa colurnis
Multa virum femora, & stillantes lancibus armi;
Fœmineiq coqui cinctis circum ilia peplis.
Non procul in clathris porcorum more jacebant
Corpora dena virûm festo servata propinquo,
Dum crescant adipes, lacrymis quos Liber obortis
Præterit. Hæmatoëm attenta dum nare Molossi
Vestigat, penitóq; latentem affatur in antro,
Surge miser, vultúsq; hominum consuesce tueri:
Venimus innocui, cædes nec cædibus istas
Ulcisci est animus; veniam donamus avitis
Ritibus, & placidos gerimus sine sanguine mores.
Si cruor est cordi, pugnandi & tanta libido,
Bella movete feris, armento arcete leones:
Parcite vicinis, turpes nec ventribus escas
Indite, nec fœdis postes ornate trophæis.

Non

Non eſt illa lupis rabies : non tigride tigris
Paſcitur,irato nec fit leo cœna leoni :
Tollite ferales epulas, & condite terra
Triſtes reliquias,dapibúſq; fruamur honeſtis.
Ille nihil clarum; obſcuros modo gutture mittit
Grunnitus, torvúmq; tuens, non ſponte monenti
Obſequitur, pavidóſq; jubet parere clientes :
Túmq; abit annona infelix, meliore parata
Succedunt verubus jucunda obſonia mundis
Cervorúmq; ſuúmq; tori, leporéſq; anatéſque
Venantum, & quicquid dederat labor.
Advolvuntur humi (nec enim conjungere menſas
Hora dabat) Bacchus primùm vetulúſq; magiſter,
Tertius Hæmatoës; nullo mox ordine ſeni
Procumbunt comites, tum picti terga ſodales.
Fata juvent; nunquam dextras junxiſſe fideles
Pœniteat (rex Liber ait) fœlicia ſint hæc
Fœderis incœpti primordia: ponite amici
Ritus immundos, faciliq; aſſueſcite vitæ :
Túq; adeo,ſubitos aditus,nec libera, frater,
Condemna alloquia ingenui firmamen amoris;
Proderit hoc olim hoſpitium, nec veſtra juventus
Utile ſubſidium vitæ didiciſſe dolebit :
Hoc tu pignus habe,quo nullum ſanctius optes.
Dixit, & undantem vino cratera recenti
Impiger exhaurit, ſecto quod palmite nuper
Arboris aëreæ repetito effluxerat ictu,
Utribus & plenis ſtabat prope : ſuſcipit ingens

Bellua

Bellua, & epoto miserorum sanguine, tetram
Imperius aspectum nectar deturbat in alvum,
Emittitque olidæ ructamina cruda popinæ.
Subrisit Pelias: narem compescuit Idmon;
Euvius increpuit nutu, & sermone benigno
Non bene constantis vultum firmavit amici.
Euge virum! ut vero placuit liquor? ille subaudax,
Fronte superciliòque ad verticis ossa retractis,
Est bonus iste cruor, quocunque e gutture fluxit;
Vix melior pueri imberbis: si quis mihi porro
Præbeat haud verear patinam sorbere secundam.
Quod poscis dabitur: sed pocula jungere poclis
Et turpe & nocuum. nescis bone, qualis in isto
Sanguine sævitia est; proprio te discere damno
Non patiar: forte ex aliis sine crimine nosces.
Ut vero patrias crassæ caligine mentis
Ignoratis opes! hebeti tam grata palato
Munera succiso de cortice sufficit arbos
Obvia, nec sumptu, multo nec emenda labore;
Sponte suos præbet lanianda securibus artus,
Fundit & æternos redivivis fontibus amnes:
Ceditæ, legitimos terræ bona vertite in usus.
Ducite nec pulchrum humanis pinguescere venis,
Et terræ finibus serpentum more latentes
Luce, virisque procul naturæ extinguere lumen:
Sunt vobis hominum vultus, sunt pectora, nec mens
Degener, intrepidæque animis ad prælia vires.
Tot bona cur tumulo infoditis? de fronte character
Huma-

Humana periit, nec quamvis ſanguine paſtis,
Sanguineus color eſt: tumido ſed luridus ore
Pallor ineſt, oculíq; latent, diſcrimina naſum
Nulla genáſq; inter; facies veſica videtur:
Tempora nuda pilis, putri labra turgida tabo,
Et nigro trepidi promanant ſanguine dentes.
Vix animam trahitis, nervis attollere coſtas
Non datur, injecto ceu pondere pectus anhelat:
Eſt piger excuſſis genibus gradus, & dapis almæ
Nullus amor, ſed humi juvat edormire veternum.
Hanc ſitus, & nunquam ſoli nec pervia ventis
Antra dedere luem, ſpurcóq; obſonia ſucco;
At magis ira Deûm menſis accenſa nefandis
Intulit immundam reſoluto robore peſtem;
Et jam barbariem luitis, potúmque cruorem
Redditis impuro, qui vos infecerat, ore,
Ut moniti quæratis opem: ſed nec bona veſtra
Nec mala noviſtis; tantus ſtupor occupat ægros.
Cernitis accenſo prognatum pulvere fumum
Nare venire ſenis velut exhalante camino?
Pulvis hic herba fuit: vobis vicina Tabaca
Nomine vix noto clarum dedit inſula nomen.
Hinc finem ſperate malis: tu cane Magiſter,
Cui naturã parens rerum momenta ſuarum
Credidit, ingenium remedi percurre, modúmque
Nec differ miſeris optatam afflare ſalutem.
Hic, paulum tubulo amoto, flammáque moratus,

Magna jubes, dixit: ſi quæ tamen auribus iſtis
Digna putas,dicam; detur modò vita, recénſque
Libertas miſeris, pedibus quos fune ligatis
Ægrotos ſtabulis in fœdo ſtramine vidi.
Annuit Hæmathoës: ſolvuntur vincula claudis,
Prorepunt geminis nixi, ſua quique gerentes
Ore mala, & lucem veriti tetigiſſe ſupremam,
Vultibus obſcœnis lætâ ductantur in aulâ.
Non tenuit lacrymas vetulus Pater. Eia ſodales
Vivite, ait, vitam meliori at ducite fato :
Nam licet, & dabitur: latet iſto condita buxo
Veſtra ſalus, modò ſit ſervari certa voluntas.
Tu miſerande Senex, muriam pro ſanguine venis
Qui generas, cui crura labant luctante podagrâ,
Purpurei ſtillant, hebetéſque arctantur ocelli,
Cæcus eris, ſi ſpernis opem, ſed ab arte medelam
Sufficiam; & tumidis albo ſuffimine buccis
In pileum nebulam inſpirat, vultúſque ſeniles
Protinus includit junctis ad tempora limbis.
Excipit ore ſenex mordentes lumina fumos,
Et patitur juſſus ſpe conſolante dolorem,
Exprimit imbrem oculis, videt acrius omnia circum,
Plenius admiſſa deterſis luce feneſtris.
Atque poteſt adeo ſalebroſa in nare Magiſtri
Eminus extantes oculo numerare pyropos :
Namque rogatus uti in naſo quæ cerneret,& quot
Diceret, oſtendit digitos, &, fraga tot, inquit,
Aſpicio in noſtris naſcuntur qualia ſylvis.

Ili

Ilia concussit vetulus, risere sodales.
Dignus es articulis sine nodo: age sugito, dixit,
Claude labrum, & laxis expira naribus auram:
Sugit, & expirat; sed porro injussus, ut antrum
In gyros volvi, & turbari ructibus alvum
Sensit, humi recubans confertim cruda remittit
Frusta, & multiplices, quas ante voraverat, offas.
En podagræ exitium: sic fonte revellitur ipso
Succus edax teneros rodens sine dentibus artus.
Hoc bis agas, quum luna latet, cúmq; orbe recrevit
(Tum latebris turgent succi, tum mobilis humor)
Post læves patinas, & prandia pinguis omasi.
Sic ubi cisternam illuvie, primamq; cloacam
Terserit, humores ablatis fæcibus ibunt
Purius, articulis blanda, & sine sorditie acri
Nutrimenta fluent, quo nec fœcunda malignis
Relliquiis acidi pungentur acumine nitri,
Torta nec in duram concrescent vincula cretam:
Tum levitate pedum Satyris certabis, & ipsas
Sponte tua poteris saltu ductare choreas.
Quod si pauca tamen salsæ vestigia labis
Exuperant, hausti blanda torpedine fumi
Vanescent, nec hebes sensus, velut ante, dolebit.
Hac ope non podagræ tantum cruciamina cessant;
Sed porrò coli rabies, sed volvulus atrox,
Gutturis & fœdæ tollent discrimina sedis,
Et capitis clavus, & sibilus auris adurens
Mitescunt subito, nec post injussa recurrunt,

Si modò quis constanter amat, nec jurgia curat
Conjugis in fumum insontem maledicta vomentis,
Oscula quod vitiet, nitidas & conspuat ædes.
Vir fuit antiquæ fidei, nec moribus asper,
Æquoreas habitans morboso in littore sedes
Labe nova infames; quos ceperat acre venenum.
Frendebant medio terebrati abdomine, mox ut
Repserat extremos morbi violentia in artus:
Tensa velut valido membra omnia fune rigebant,
Nec vis ulla super, nec motus ulla facultas.
Ille malo arreptus, Phœbeas jugiter artes
Implorabat inops,dedit & medicamina Phœbus
Nequicquam, at solitis conatum lusit in herbis,
Donec inauditam melior fortuna medelam
Præbuit, & facili reparavit damna Tabaco.
Inde colit munus Divûm, multósque per annos
Obtinet illæsam fumo constante salutem,
Cum prius incerto vitæ, tremulisq; lacertis
Importuna lues, necdum superata rediret:
Nempe salis pungens acies obtusa sopore
Desiit in molles mucronem intendere nervos.
Sic ubi radicem dentis deterrimus humor
Vellicat, ardentémq; inflavit tubere duro,
Qualem offert nucibus conclusis simia buccam,
Fumus in os veniat, parvóq; ut tempore clausus
Manserit,extempló,gemitusq; tumórq; recedent.
Sic aliæ migrant afflicto è corpore pestes,
Quas mala conceptæ salsuginis aura creavit.

Labentes

Labentes pluviæ ſublimi è fornice tecti
In teneros folles, quibus inſita flamma movendo
Vivit, & in numerum flatu modulante, fovetur,
Denſatæ in media pendent regione, foráſq;
Ante, levis quam ſit membrana arroſa, feruntur.
Quid referã tumidas fauces laqueúmq; latentem,
Hellucum, & ſubita dubios vertigine greſſus,
Clangoſaſque brevi minitantia flumina nares ?
Omnia mulcentur fumo, ſi provida cura
Maturat, ſeras nec opem producit in horas.
Sunt, quibus occultis mordax contagio membris
Offecit, ſeu ſpurcities nitroſa canales
Raſerit urinæ, vel apertum fæcibus anum :
Hinc quoque luctifico requiem ſperate dolori
Qui matulæ ingemitis, qui clavos inter acutos
Horrida Caucaſei depingitis ora Promethei.
Non ego vaticinor, Parnaſſi aut ſomnia fingo;
Nota loquor, quæq; ipſe prius crudelia ſenſi,
Quam facies Pæti mirandáque nota foret vis:
Námq; (fatebor enim) luxu tranſacta juventus
Cum Baccho, Satyris, & ſuavi iſto comitatu,
Hic illic vetulo rimas in corpore fecit,
Subjecitq; malis, quæ magna eſt noſſe voluptas,
Sanaſſe utilior, noſtróq; probata periclo
Certius in populi juvat uſurpare ſalutem.
Sed quia par cura eſt triſtes expellere morbos,
Et validos ſervare habitus, quæ cautio ſanis, (ſunt.
Diſcite, quiſve modus, nec enim omnibus omnia pro-

Oderunt alii naturâ, ut triſte venenum,
Deficiúntq; animo ad folii fumantis odorem :
Stultè alii damnant, novitas quia diſplicet omnis,
Quod ſine Pæto atavi meliores ſtirpe ſequenti
Conceſſum à ſuperis egere ſalubriter ævum.
Abſtineant ambo: nec enim pugnare decorum eſt
Naturæ, aut rectam invitis infundere mentem.
Si quis amat, ſapienter amet, nec Simius alter
Conſilio, & ſine fine aliorum irrumpat in actus.
Sunt qui fumũ ideo, ut potent tantummodo, potant,
Urbanos inter ne non habeantur amœni,
Proſit ne an noceat ſibi ſus deq; ferentes :
Ruſticus ille, malúſq; pudor: nam vel juvat hauſtus,
Vel lædit; teipſum noſcas, & idonea fumo
Corpora, ne ſero tandem tua damna queraris.
Si cui grande caput proſtanti fronte rotundum,
Lati humeri, pectus patulum, toroſaque membra,
Sub cute obeſa caro, pituitáq; multa palato,
Is bibat impunè, & repetito indulgeat hauſtu,
Si libet, & juſtos ſumendi reſpicit uſus :
Parcius attingant graciles, quibus ardua cervix,
Frons anguſta, caput minimum, præcordia preſſa,
Excarneiq; genæ, & pauca mucagine nares.
Ollis ſpirituum ut brevis eſt annona cerebro,
Obruitur facile conferti aſpergine fumi,
Haud ſecus ac nebulæ hyberni caligine ſolis.
Compoſiti validis biberint ſi largius æquo,
Occupat ignavos torpor, defeſſa quietem

Membra

Membra petunt, nervis velut ex ætate solutis,
Mane tremunt, altaq; obeunt in luce soporem.
Quod si præterea roseus color inficit ora,
Et subeunt tusses, & densus anhelitus, illum
Ejurare tubos jubeo, caróſque sodales,
Ne redimat nocuos vitæ discrimine lusus.
Illi pulmo flagrat, putríve uligine turgens
Febrim corde fovet, lentóque absolvitur igne.
Sed si tantus amor fumi, nec tendere contra
Vota libet, cæco ratio sed cedit amori,
Bechion arentem sumat, fumúmq; capessat,
Non metus hinc fuerit, sed spes non vana salutis :
Nec moderatus. n. accendit calor, at levis aura
Ulcera desiccat, saniémque è pectore ducit.
Denique si qua vehit tectam causa abdita tabem,
Seu mala per totum diffusa injuria corpus,
Seu cita febris erit, læsi vel visceris æstus,
Ah! tibi ne tanti sit perniciosa voluptas.
Declina illecebras, & quamvis parcere durum,
Parce tamen, certæ & caveas auctaria cladis.
Est etiam quandoque, ut, qua data porta, subinde
Erumpat sus déque cruor, lethúmq; minetur,
Et vomitu ruat, & laxis fluat alvus habenis :
Quicquid contigerit, feralia pocula mitte,
Nec liceat nocuas immittere faucibus escas:
Sanguinis hinc fluvii crescunt, vomitúsque ferocit,
Vitáque disjectis tandem cum fæcibus exit.
Judicio hic sistor rationis tollere visus

Quod posui: nam si Pæti gravis herba soporat,
Et sopor excrementa tenet, damnatur iniquè
Quod juvat & laudem meruit; bene præmonet, inquam,
Quisquis is est, nodum neq; dissolvisse pigebit:
Hunc ergo jubeo in mentem revocare, quod olim
Sanximus, adversas simul hic subsistere vires;
Nempe sale hinc stimulat naturam pellere tardam,
Ac veluti vivis pigram calcaribus urget:
Parte alia exhalans nebuloso sulfure somnos,
Sistit, & effusam facili compescit habenâ.
Ac velut indomitus sonipes juxta ilia fossus
Evolat, & fræno deinceps parere recusat;
Sic ubi depultrix validè movet, & retinendi
Vis labat, ut leviter tacta est, ruit impete multa,
Nec motam retinere leve est, nec tollere lapsam,
Et magis effluxisse nocet, quàm clausa manere:
Usque adeo multum est rerum momenta modúmq;
Temporáque, & quæ sit cunctis natura, tenere:
Sic virtus viget ipsa, viget quoq; corporis ætas,
Utraque deliquio tandem nimioq; labascit.
Nil melius vino; vinum tamen omnibus æquo
Non datur in cyatho, nec sugitur omnibus horis;
Immo etiam quandoq; necat, quandoq; furorem
Suscitat, interdum rationem largior haustus
Obruit in spatium, quo mobilis orbita cœli
Volvitur, inq; locum redit unde exiverat ante.
Solvitur interea stricti is nisi crapula vinclis,

Ebrius

Ebrius expirat, ſaltem expiraſſe putatur.
Haud procul exemplum : nuper Satyriſcus Adonis,
Dum tua feſta colit, rex O Lenæe, ſepultus
Et vino & ſomno, ſub terram ut mortuus ivit ;
Poſtridie effoſſus vitæ manifeſta receptæ
Signa dedit, capite effracto, manibúſq; cruentis.
At miſer adverſus mortem cubitóq; genúq;
Confligens, animam clauſa colliſerat arca.
Quid tam funeſtum noſtræ adverſarius arti
Objiciat ? nulli, quantumvis multa, obeundi
Cauſa fuit, mentem nulli, quod conſtet, ademit.
Contra lætitia in magna, dum pocla ſalutis
Ordine diſcurrunt, ſi quis temerarius audet
Jura inſana ſequi calicum, pugnamq; laceſſit,
Ne titubet ratio, aut greſſu titubante vacillet,
Arripiat tubulum, medicam intermiſceat auram,
Surget inoffenſo vultu, bene condita verba
Sobrius exponet, fumi dum neſcia turba
Inſtabilis prodet vibrantes fronte lucernas,
Et greſſu inſolito dabit irriſoribus anſam.
Nempe tuus fumo, Bis nate, retunditur ignis,
Mobilis & rabies blando torpore quieſcit.
(Nec ferat invidiam quæ dat tibi copula laudem)
Non melius lapidi Herculeo Chalybúmq; metallo
Convenit, optatum quam quærunt vina Tabacum :
Sic operas præſtant inter ſe, junctáque multo
Nobilibus ſapiunt, quam deguſtata ſeorſim.

Denique

Denique mortales, quantum eſt, conducit in uſus,
Nec quicquam,ut ſuis occciſi,non utile; flammæ
Qui ſuperat poſt fata cinis rubigine fœda
Defricat, & flavos facit excandeſcere dentes:
Fumus & ipſe (novum auditu)conſiſtere juſſus
Paret, & emiſſus per conniventia labra,
Ore manu impreſſo,fulvum denſatur in unguem
Virginibus carum, quibus à ſerpigine longa
Prurit ſcabra manus,manantibus undiq; rimis;
Lævigat admotum, & ſplendorem inducit eburnum
Non ſine portento; nec parvo gratia conſtat.
Námq; per arcanos penetrabilis aura meatus
Cor quatit, & ſtomachi vinclis utrinq; ſolutis,
Æolium ventis ſubvertit olentibus utrem:
Sed vita incolumi, ridentibus affatim amicis,
Inde m-tus tutos, decus inde doloribus emptum.
Jam bona decerpſi: nunc ſi quæ incommoda ab uſu
Obveniunt, ſeu ſint verè, ſeu vera videntur,
Expediam, longâ nec vos ambage morabor.
Inſimulatur enim, claræ quod mentis acumen
Obtundat, ſpeciéſque locis poſitúq; decenti
Confundat tenebris, & nigra oblivia ducat:
Crimen atrox; ſed quod vel prava calumnia finxit,
Vel bona ſimplicitas: non eſt, quia non potis eſſe:
Immortalis enim cùm ſit mens, ortáque cœlo
Portio, corporeis non eſt obnoxia damnis.
Actio recta quidem, ſi læditur inſtrumentum,
Læditur ad tempus, causâ durante, ſed ipſa

Mens

Mens intacta manet, quanquam, ceu nubibus atris
Circumfuſa latet, radióſq; occultat inertes.
Non aliter Phœbi quam lucida tela Dianæ
Intercepta globo, vel tegmine nubis opacæ,
Tempore non longo noſtris tolluntur ocellis;
Nec minus ipſe tamen ſincero candidus orbe
Ardet, & innumeris lucem communicat aſtris:
Sic animo nulla eſt, animi niſi crimine labes:
Deſidia, & luxus, levis inconſtantia, & ira
Ingenium obtundunt, lumen rationis inumbrant,
Permiſcéntque notas tabulis, & nomina delent,
Quilibet id meminit quod amat, crebróq; revolvit.
Da mihi de multis fumi potoribus unum,
Creditor, aut plenæ cui ſint oblita crumenæ
Scrinia, deſponſæ vel notum limen amicæ,
Et dabo de fumi multis oſoribus octo,
Aut plures etiam, proprium cognomen, & acta
Heſterna, & patriæ oblitos elementa loquelæ.
Scilicet aut nocuum virus, vel peſtifer ignis,
Aut morbus ſubito ſumens à verbere nomen,
Aut nimium palpata Venus vergente ſenectâ
Læſerat officium cerebri, nec congener æthræ
Spiritus everſa poterat durare fabrina.
Quod ſi præſtanti folio ſuppreſſa periret
Vis reminiſcendi, cur tot prægnantia rebus
Pectora vaſtitiem quæſitæ laudis amarent?
Qualia nota, quibus nihil ignoratur eorum,
Quæ callere licet, quibus eſt dilecta voluptas

Condere

Condere res animo, populique aſtante corona
Condita mente prius memori diffundere lingua ?
At thalamos contriſtat iners, piger halitus, ipſo
Caſtior, abſtruſas partes qui faſcinat, agno.
Audio fœmineas voces; nam maſcula virtus
Laudarit potius rabidi ſufflamen amoris.
Non hodierna quidem infirmi querimonia ſexus;
Matronis odium eſt, ex quo Vulcania conjux
Frigore ſuſpectam gelidis certare cicutis
Inferri in Cyprum vetuit Cytherea Paphúmq ;
Bello nempè redux inter convivia Divûm
Evius ut domitæ obtulerat nova gaudia terræ,
Jupiter ante alios , & cum Jove Mulciber & Mars
Atlantíſq; Nepos, & nectare plenus Apollo,
Fumivomis olidam ſimularant naribus Ætnam.
Ridebant novitate Deæ, ſed nocte ſopora
Offenſæ ſtatuere ſuo depellere cœlo
Theſſalicos ritus, vigiléſque tenere maritos.
Ergo poſtridie ſimul ac fumoſa ſupellex
Prodit, prima Venus cœpti manifeſta protervi
Involat in mercem, buxúmq; & pulverem, & ignem
Tam facilis Divæ Superis mirantibus iras;
Subverſos pedibus ſummo deturbat Olympo.
Sic laſciva Cypris inſaniit : at Jove nata
Bellatrix, nemorum Virgo, Pindiq; ſorores
Sparſas relliquias gremio legêre, patrémque
Thyrſigerum obnixè nova ſupplementa rogarunt,
Subſidium & voto gratis retulere pudico.

Ingens

Ingens opprobrium veró, si Cypridis æstum
Temperat, imperium menti, membrísq; vigorem,
Virtutúmq; decus rarâ virtute tuetur:
Non extinguit enim nymphææ aut cannabis instar
Naturæ instinctum; sobolis nec munera tollit,
Fors numerum minuit; sed fræno arctata Cupido
Quod demit numero, generis bonitate reponit.
Grande bonum, si vel tenuis fortuna parentum
Non premitur multâ prole, aut respublica gaudet
Fortibus & justis potius quàm plebe frequenti.
Utilis hinc adeo senibus, primæque juventæ,
Frugalésque cado in summo sibi præstat, & imo,
Dum celeres flammas, cineresq; subinde tepentes
Aut sedat subitò, aut ut fusâ diluit undâ,
Stultitia facili canos, pubémq; furore,
Indéque prognatâ solvens vertigine Mundum.
Ne despecta tamen vestris prorsum exulet hortis
O dominæ! in duris & habet sua commoda rebus.
Errantes uteros sursum trans septa ruentes,
Et tensum veluti ferientes ariete ventrem,
Si quando oppressus pulmo sublatus anhelat,
Deprimit, inque suas cogit descendere sedes
Ocyus, incumbens binùm quàm centurionum
Pondus, & impositi densissima sarcina plumbi.
Porrò nulla seni, si vitea pocula demas,
Commodiora dedit mater bellaria tellus,
Seu servanda venit naturæ annona fovendo
Humorem ingenitum, suavem fundendo vaporem

Arenti

Arenti cerebro, pellendi aut ſenſibus hoſtes:
Námq; aciem lippis acuit; cui ſtiria pendens
Naſum hebetat, reddit ſiccatâ nare ſagacem,
Diſſolvitque graves ventoſa ex aure ſuſurros,
In mentem, ut melius ſapientum dicta recondat,
Colloquiiſq; diem moroſáq; tædia fallat.
Quod ſi quis damnoſa luens delicta juventæ,
Nocte crucem ſcapulis geſtat, ſomnúmq; recuſat,
Hic quoq; ſolamen quærat, requiémq; labori;
Non tantùm ſopor in venas obrepet amicus,
Unde dolor cedat, ſed, ne nox longa putetur,
Somnia pulcra dabit, rerum & ſpectacula viva
Offeret ante oculos, non qualia monſtra figurat
Torrida, bilis atrox, faba, lentes, cœpa, faſelus,
Alliâ, & altercum fatuum, manicúmq; ſolanum,
Si quis edit medio in ſomno ſpectare putabit
Horrendas facies, confuſaque ſæcla animantum,
Quæ nec ſunt, nec erunt, Harpyas æquore nantes,
Aëre Centauros, fiſſâ tellure Draconum
Agmina, & ore nigro jaculantes Dæmonas ignem.
Quin etiam in ſubita ſibi tempeſtate videtur
Æquore ſorberi, & motis luctator in undis
Brachia anhelus agit; celſa modò rupe volutus
In mare collabi ſonitúmq; excire cadendo:
Latronum gladiis adigi, modò compede fractâ
Adſpicit exertis inſurgere dentibus urſum,
Auxilium inclamat nonnunquam vocibus altis,
Interdum gemitu, donec formidine ſomnum

Excutiat

Excutiat, puncto necis exporrectus in ipso,
Exanimis, gelido perfusus membra madore.
Longè aliter pictis nocturna aulæa figuris
Lætificat nostro eductus suffimine Morpheus,
Sensibus internis Naturæ congrua fingit
Privato & genio; quæ quisq; in mente revolvit
Luce vigil, vel amat, gratissima nocte recurrunt.
Aulicus, orator, medicus, mercator, agyrta,
Navita, piscator, miles, auriga, poëta,
Agricola, & pictor, cerdo, patronus, amator,
Sopiti peragunt consueta negotia, non ut
Sponte rudes cernunt dubitanti lumine formas,
Vel nuper natam per euntia nubila lunam,
Esse putant quodcunq; vident; non segniter aurem
Incondunt dictis, atque enthymemata cudunt;
Ædificant versus, clare quos manè fatentur,
Atque alia expediunt alii, ne somnia credant
Esse, nec affinem morti, nisi nomine, somnum.
Non lethæus enim est opii sopor, omnia ferreis
Interiora ligans, immota ut lege, catenis:
Non etiam ambiguæ turbatrix umbra cicutæ
Sensibus injiciens illusis frivola vincla,
Quæ nec mota tenent objectis membra figuris,
Nec penitus vigilare sinunt: sic altera Baucis
Et conjux teneras cœnati forte cicutas
Effossas in agro, quas falsi ab imagine formæ
Crediderant siser esse, aut notæ Baucidis herbam,
Postquam fessa humili posuissent membra grabato,
Nec

Nec vigiles, nec adhuc ſomni ſub pondere victi,
Exiliere toro; prior hæc, mox ille, vagatique
Atria per tugurî brumali nocte, rigentes,
Attoniti pariter, deliria mira ſtupentes,
Livida de trabibus retulerunt membra grabato.
At ſopitus homo claro ſpiramine Pæti
Gaudia pacificæ noctis tranſacta retractat,
Et vigil ad ſolitum redit æquâ mente laborem,
Si modò laudatum fuerit, non vile, nec arte
Fictitiúmq; dolis; námq; omni electa Tabaco
Non eadem eſt bonitas: generoſum ab origine prima
Aſperum erit, denſum folio, pullúmq; tuendo
Jucundum longè & latè diffundet odorem
Permiſtum viola, aut aura radicis Etruſcæ
Incenſum referet guſtanti ritè palato
Aſſyrium Aſphalton, cauti vel Caſtoris orchin:
Quod folio tenue eſt, Autumni frondibus æquum,
Quale in Virginia, & Bormudæ naſcitur arvis,
Abjice, & aurigis fœnum, nautiſq; relinque:
Pungit enim tunicas oculi, cerebrique volucra;
Qui bibet, ille graves ad opus mirabitur armos.
Pandiculator erit, malas diducet hiantes,
Et, niſi acuta fames ſtimulat, projectus ad ignem
Gaudebit ſeram ſtertendo adducere noctem.
Ante alios fugite ô Muſarum ſancta propago,
Qui veterum è chartis Sophiæ defoſſa metalla
Eruitis vigiles, deprenſum per ſua ſigna
Profligate ſcelus mangonum, & tradite flammis.

Eſt

Est qui delicias alieno ex orbe petitas
Captat adulterio, dum, quam Scytha fuste peremit,
Miscet odoratæ tabum ferale capellæ.
Scillam alius marathri jungit, vel pinguis anisi,
Chalcanthive notam, quæ linguæ affusa saporem
Exhibet, ut Lybicæ mixta melligene cannæ;
Omnia damnosè, ne dicam molliter: artem
Qui Naturæ adhibet, matris nisi consulat ora,
Turbat opus, non addit opem: quod si tamen unquā
Lascivire libet, laudíq; adjungere laudem,
Sumite lignum aloes, cujus levis assula pleno
Fixa tubo totum fragrans perfundet acervum,
Et cerebri ventres grato recreabit odore.
Sed neq; congestis dapibus conjungite fumos:
Inde coqui turbatur opus, sic clausa superne
Ostia pulsantur, tum semielixa deorsum
Fercula succensens mittit, quæ didita chordis
Seditionem alvo ventosáq; murmura miscent,
Sudum animo & placitis populata laboribus horas.
Perniciosum etiam nudato admittere frigus
Vertice, vel vacuo Pætum potare camino:
Verberat aura cutim, reclusa foramina stringens,
Trans galeam teneras convellit acumine fibras,
Et capiti pondus, horrorem crinibus addit:
Neu libeat solum calamo indulgere, nec ultra
Luxuriando modum cerebri complere cavernas;
Alternis sumatur; amant alterna Camœnæ,
Confertum natura fugit; tibi terminus esto

Vertigo occipiens, quæ, ni ſimul orta recedit,
Adbibe lene zythum, vel aperto ſub Jove frigus,
Omnis & exigua ſedabitur arte tumultus.
At poſtquam capitis modulum cognoveris, intra
Fines curre tuos, nec te quæſiveris ultra.
Naturæ quiſquis ſervaverit ordine leges,
Ille mihi ſanus, ſapiens erit, atq; beatus.
Talia ludebat Vetulus: narrantis ab ore
Heroûm reſupina cohors ſuſpenſa ſilebat,
Docta quidem vires, ſed inops tam nobilis herbæ
Progeniem optabat, renovandi & ſeminis artem.
Blæſus at ille ſiti, ſomnóq; propinquior, uno,
Sed longo maduit, ſubito quoq; ſtertuit, hauſtu.
Nos veniam fati, feſſi licet, & ſitibundi,
Abſolvemus opus, & quæ Silenus omiſit,
Summa Tabacophilis culturæ arcana canemus.
Principio, ut meſſis reſpondeat ampla labori,
Sume medulloſum generoſo è germine ſemen,
Cui folium oblongum, craſſum, nullóq; pedunclo
Inſeritur trunco, ſed ab ipſo ſtipite ſurgit.
Proxima cura loci ; tam ſtrenua planta recuſat
Segne ſolum ; felix animoſo creſcit in agro
Qualem vitis amat: colles, objectáq; ſoli
Arva legas, ubi terra levis, non marga ligoni
Obvia, non argilla tenax, non obſita muſco
Teſqua, nec impreſſo flentes ſub vomere glebæ.
Ne tamen egregiæ quantumvis indolis agrum
Bis ſere, ſi plenæ ducit te gloria meſſis.

Prima rapit fœtura animæ quodcunque virile eſt,
Effœtáq; uterum delumbem in matre relinquit.
Verte ſolum, ſedéſq; novas adſcribe quotannis
Hoſpiti inexpleto, feſſis gratiſſima ſulcis,
Dum permiſſa quies pingui lætamine robur
Suppleat, exhauſta & genium per viſcera fundat.
Nactus agrum urge operas; ne ſit ſolertior alter
Ordine deſcriptis ſpatiis pertundere terram,
Ternáq; vel plura in parvum dare grana foramen,
Diviſa æquali ut vegetabilis aura tenore
Inſerat æqualem folia in ventura vigorem.
Quod ſi caſſum aliquod fallit, vel cedit in eſcam
Muribus, aut roſtro fodientibus omnia talpis,
Spes de relliquiis ſuperet; ſi ſoſpite turba
Denſior ortus obeſt foliis, tabéſq; timetur,
Videris ut crebram tellure exurgere gentem,
Thrax eſto, patriæ leges imitare ſeveras,
Imminuas numerum, multíſq; e fratribus unum
Linque ſolo, vacua melius quo creſcat in areâ,
Attrahat & plenum nutricis ab ubere ſuccum:
Mox ubi pingue ſolum, longíq, in tempore ſoles
Luxuriem foliis dederint, in caudice robur,
Tempus erit terræ vicinas ſtringere frondes,
Major ut in ſummo claudatur cortice virtus,
Et ferat à juſto bonitatis judice palmam.
At ne præcipites meſſem; ut nigreſcere ſemen
Cœperit in calice, & folium mutare colorem,
Arma para, & cultros: vindemia nobilis inſtat,

Et merces operæ; luces optate serenas
Pæticolæ; nec enim folio minus officit imber,
Quam September obest maturis humidus uvis:
Tunc mete: dimidia est tibi jam decursa laboris
Meta; quod hinc restat, curâ haud leviore gerendū:
Frustra etenim studium omne fuit, generísque soliq;
Gloria, ni summo veniat spectabilis actu.
Hic duo sollicito tibi sunt curanda labore:
Absumendus aquæ, genitor putredinis, humor,
Ne fimus è folio fiat, mox spiritus & vis
Ignea, quæ pingui velut abdita dormit olivo,
Excutienda, suos & deducenda per artus.
Ergo, ne æthereum Sol fervidus hauriat auram
Sub tecto, longa suspensa è cannabe paulum
Arescant folia, & parvo post tempore strata
Congere acervatim, calor ut collectus ab imo
Turgeat, & cæca distendat ad extima vires.
Sic cumulata tepent primo, tepefacta tumescunt,
Mox oritur sudor, sequitur nubecula fumi,
Et, nisi destruitur moles, transibit in ignem,
Ut portata domum nondum satis arida plaustris
Gramina constipata flagrant, tectísq; minantur.
Tu disperge struem, suspende, iterúmq; repone
In cumulos, seriémq; tui pervade laboris,
Dum fervendo animæ veniat vis omnis in actū,
Siccando & maneat, neq; diffundatur in auras.
Hîc oculis opus, hîc ductu rationis & usu:
Nam brevis est nimii, brevis est quoq; linea pauci,

Et gaudet natura modo; ſed ſi tamen uſquam
Peccatum, ut poſſis culpam ſarcire, docebo;
Non ardente mero, aut muriâ, non melle, minúſq;
Auxilio matulæ, mangonia qualia tentant
Caupones, pretii quibus eſt odor ante ſalutem;
Subſidium ex ipſo poſces; præło exprime ſuccum
Vilibus è foliis, quæ dextræ incuria paſſim
Præteriit, tepidáq; ſinas ſpumeſcere in ollâ,
Decrepitum immergas labro, reddéſq; juventæ.
Hæc ſat erunt: jam quære ratem: merx ampla co-
Augebit cenſus, & vectigalia regum, (loni
Mercantum & loculos; naulum fortaſſe medenti
Auferet, autumnos populo factura ſalubres.
Forte etiam è furca donabit prandia corvis,
Ceſſator ſi pauper emit, meliúſq; locandas
Difflat egeſtatis vicinæ improvidus horas:
Sed bene dum modò ſit frugalibus atque modeſtis,
Turba perire volens, pereat; quicunque ſalutem
Abnuit, is careat, nec rerum ſubruat uſus.
Cui mala lis, ratis in pelago, præpoſtera conjux,
Aut dolor impatiens, nutans aut debitor æris
Eripiunt ſomnos oculis, animóq; quietem,
Is faciles leni folio debere fatetur
Inducias, meritámq; refert pro munere laudem:
Quotquot in adverſum judex moroſior æquo
Evomit ampullas, ventis mandamus, & undæ;
Orco devoveat, mox ſubventanea furvi
Dæmonis ova vocet, placando & idonea Diti,

Persephones mulsum, Furiarum thus & odorem,
Et de Crebereâ germen lethale salivâ;
Ridemus titulos, & verba poëtica pleno
Gutture laudamus, similiq; reponimus arte.
Si quis amans veri nobis dissenserit, author
Consilii alterius, quod pectore claudit, in albo
Scribat, & hos sensus rectâ ratione refellat.

Raphael

Raphael Thorius

D. Constantino Hugeino Equiti, &c. S. P.

N*Escio equidem, Vir Clariss. quæ vos isthic agitant Phœbi intemperiæ, ut volentem nolentem ad vestra sacra pertrahatis. Vis est hæc quidem. Assentior tamen* ἑκὼν ἀέκοντι θυμῷ. *Obtinuit jam à me clarissimus D. Kinschotius, quod tu nunc amoris violentiâ extorques. Misi illi ante dies octo utriusq; Pæti lusum. Prodeat, quando ita vultis, sed indemnem præstare authorem memineritis contra magistros morum, quibus forte in hac ætate argumenti levitas ridebitur; & suaviter. Graviora quidem habebam, tum Ethica, tum Theologica. Quæ, si vobis salivam movissent, aliquanto libentius exposuissem. Quod si hæc prælu-dia plausum invenerint, non recusabo ulterius in scenam progredi, vestris auspiciis fretus, ut quicquid in utramvis partem ceciderit, id vobis imputetur. Interim, quoniam jacta est alea, & fracti o-ices, ex tuo rogatu mitto lusum tertium, non usq; deò à prioribus, nec à tempestate, alienum. Hyms est: quæ si frigida videtur, veniam secum de uo feret nomine. Comitetur Pætum, aut sequatur, si*

non disconvenit. Si tibi, si Rutgersio, Heinsio, Kinschotio placet, gratulabor quidem, at invidebo proli fœlicitatem, quam ipse sibi pater exoptat. Picturatam frontem vidi, & visi inventoris ingenium, qui tam benè res ἀσυστάτους conjunxit. Cæterum, quod fœlix faustúmque sit Reipublicæ, videat lucem noster ludio, ut inde hilares magis lætentur, tristes recreentur. Certè mira est hominum natura, quibus in senio placet puerilitas, & in gravissimis periculis leporum suavitas: at, modo sint condimenta, non cibi, veniam (spero) invenient apud Judices non nimis barbatos. Vale.

Londini 26 Febr. 1625.

IN HYEMEM

Doctiss. R. Thorii D. M.

SIc Medicè decuit, sic se curasse Britannè,
Post fumos nidore frui, meliore culina
Post lachrymas, avidæque irritamenta salivæ.
En ego me, THORI, convivam sisto, vel umbram,
Qualemcunque vocas; juvat in tot fercula fundi,
Et faciem variare gulæ; juvat esse lepores
Et lepores; juvat omne tuis condire meracis,
Brumalésque dies, niveas, te judice, noctes,
Noctibus & dubias confundere solibus umbras.
Tu modo livor ades, nec prandia disce Galeni
Semper fatida, nec puta Permesside semper
Pascier, aut solo vesci nidore Poëtam.
Hem! tales nec aqua pariunt, nec ἀδωρία Brumas.

CONSTANTER.

In ejuſdem

HYEMEM.

FUmus habet finem, nec enim omnis nubibus iſtis
Diſcedit conviva ſatur, diverſa palatis
Diverſis ſapiunt; hic apponuntur amicis
Brumales epulæ, doctis ſermonibus horæ
Falluntur; ſolvit, ſua per convivia, frigus
Thorius, & ventrem pariter cum lumine paſcit.
Non opus eſt dapibus, parviſve paratibus oret,
More ſuo, veniam; dat condimenta palato
Grata omni, novit quibus eſt jus aptius herbis.
O utinam, Thori, veſtris mihi poſſe daretur
Colloquiiſque frui, lautiſque accumbere menſis!
Nil ego contulerim tam docto ſanus amico.
Fallor! an & menſis adſum conviva ſecundis,
Hoc erat in votis, cœnantes inter amicos
Dulce mihi furere eſt; nec enim magis ulla palato
Grata datur, quàm quæ condita leporibus, eſca.

LUD. à KINSCHOT.

Ejuſdem

HYEMS.

AMnicolæ vates, clauſis quos ædibus algor
Miſit in exilium, duris & rebus egeſtas
Sedibus ignotis locupletum ad limina vilem
Mendicare jubet gemebundo carmine victum,
Incolumes ſi qui tanta de clade ſuperſunt,
Pectore ſi quis adhuc niveo calor inſitus hæret;
Dicite jejunum peregrini carmen olores.
Et me tangit hyems; noſter quoque friget Apollo;
Forſitan & plectro fruſtra oſtia celſa potentum
Pulſaret, miſeras ſupplens niſi filius artes
Arte minus ſterili vacuos ſarciret hiatus,
Et, radiante pyra juſſo fervere lebeti,
Ubere perfuſos apponeret ungine caules:
Ille Patris citharam obtendens, dum bruma ſalubris
Publicat inducias, noſtris & bella crumenis,
Ante focum impellit gelidos effundere verſus.
Flat Boreas, albent montes, ſtant flumina ripis,
Fit nive nigra dies; Sol ipſe in nubibus alget
Feſtinans cubitum, vel ſaltem algere videtur,
Cornibus illuſtrat dum Luna micantibus Orbem:

Barba

Barba gelu concreta ſonat; flent lumina vento;
Interea ore ſtrepunt dentes, rigor efferus ungues
Lancinat, & prohibet plenas emungere nares.
Mitte puer luſum in glacie, ne lubrica fallat
Area, & averſo vitreum caput intonet ictu,
Cum natibus refertaſque domum pendentia crura.
Ingere ligna foco, tremulis & vellera lumbis:
Marmoream Cererem, lapidoſaq; fruſta Lyæi,
Atq; humilem menſam ſplendenti appone camino.
Prima domet ſtomachū glacie domita ipſa frementē
Braſſica, ſed multo quæ ſurgat ſuccida lardo:
Delicias putres calloſa volumina vetris
Non moror; obtineant craſſæ ſua ſilfia nares
Cretenſi mergenda mero, rabidóq; ſinapi.
At potius frixis ſuccidia juncta vitellis,
Et veniat pleno gallina juvencula ventre,
Non adipoſa ſitu, ſed paſta ſiligine ſicca,
Quæ numeret varios utero prægnante nepotes:
Mox fument patinis jejuno frigore pingues,
Nunc viles epulæ, turdi, regalia quondam
Fercula, felici multum curata Lucullo:
Sed mihi res pretium rebus, non copia, ponit.
Heus! ubi avis roſtrata, ſapit quæ podice longe
Splendidius, quàm vel cerebro, vel pectore? cruſto
Excipe collapſos pendente liquamine lactes.
O gula! quàm docilis, quæ mandere diſcis oletum!
Obſeſſa gravius quid in urbe ſuaſit egeſtas?
Suadet frigus edax: brumali frigore fervent

Viſcera,

Viscera, & immensæ consumunt omnia noctes.
Tarde puer ! nondum ne suo resoluta liquori
Vina audis? & jam arripuit prope flamma lagenam:
Tantalea hæc pœna est, medios glaciata prope ignes
Inter vina sitis; magna est patientia virtus. (amici,
Facta, heu, vappa merum ! penetrabile frigus,
Accusate; gelu effecit, non sordidus hospes.
Hic genius Galli ; nec frigora ferre, nec æstum
Mobilitate potest : da succum vitis Iberæ;
Solstitium & brumam , longos & despicit annos ;
Imperiosus at est ; ridentem admissus amicum
Suppeditat, summa petulans dominatur in arce,
Et miscet tragicos hirci de lacte tumultus.
Huc ades ades ô pincerna! viden' illum rubicundis
Naribus, in lævam pendet cui pileus aurem,
Irato & similis clamosius intonat ? illi
Parcius affundas, & raro, & aquare memento.
O Socii, spinas verborum Academia tractet :
Nos animo curas evellimus : otia nobis
Cœlitus ista fluunt: en delitiosa refundit
Dona parens Tellus; corrumpimus omnia fastu.
Parcite Chrysippo; Teïæ locus aptior umbræ.
Nil fuit ingenio cerebroso invictius unquam.
Ferte dapes famuli ; facit aspera prælia mensa
Longa hyberna fames, canibus rabiosa, lupisq; :
Os solido offendens steriles dimittet elenchos.
Mittamus salebras, trivias, & plana sequamur.
Aspicite, ô juvenes, ut tempora prima vetentur

Postremas hyemes, ut in unum congerit annus
Divitias omnes, ventri quas donet avaro,
Sic serere in canos mandat Natura juventæ
Rem, famulos, sobolem, doctrinam, nomen, amicos
Ut stans multiplici tibicine curva senectus
Mollius in dorsum letho sternente recumbat.
Rugis apta quies: hyemi domus optima: nulla
Machina me currum vel equum sustollat in altum,
Jumento ut rigido accrescam, ceu milite saxeo
Horrebant quondam statuis & equestribus Alpes;
Suaserit aut tali navem conscendere cœlo,
Non si pontivagi invitet fortuna Draconis,
Spondeat aut reducem ex Indis abducere classem,
Mutus & anginâ hæredem me scribat Alector.
Westphalus hybernos saxis petit & maledictis
Caupo viatores insano sidere tactos,
Cogitur ut precibúsq; minísq; exire grabato,
A socia & lecti fumanti surgere porca;
Cogit eos pariter nudo decumbere plaustro,
Ursamq; & plaustrum, & stellas numerare micantes
Corculum in hoc sapiens, ad cætera fungus inanis.
Omnis in opposito est Batavi sapientia, ne quis
Rugosum Occiduo citius piper inferat Orbi,
Regna petit Boreæ, vastis ubi noctibus errans
Naturam oppugnat trabibus, pérque invia tundens
Claustra viam, æternâ glacie præcordia durat,
Marmoreum pelagus sicco pede calcat, in actam
Esurie advectus, ne vitam in nave relinquat,

Utque

Utque nives vitet, niveis se mœnibus abdit,
Nunc ursos pascit, capto modo pascitur urso,
Mustelam aut prandet, vulpis vel terga ligurrit.
Gaudia neu tandem festis regalibus absint,
Sortibus electum glaciata in regna sodalem
Proclamant, gelidum quoties delibat Iacchum.
Sic tenebris segnes durant, nivibúsque sepulti
Expectant reducem Phœbum, fluctúsq; sonantes,
Ut patriam repetant rari, laribúsq; reportent
Dimidias aures, lapsíque foramina nasi,
Præteritos casus dicturi astante corona,
Castaneas sparso dum volvent igne crepantes,
Et tumidas jungent ad singula pocula dextras.
Quis peregrè excurrat? tutò vix itur in urbe,
Per lateres tanto vehemens furit Æolus æstu.
Hem muri titubare, nisi titubo ipse, videntur.
Libate, O Socii, & vino mulcete procellam :
Roribus irriguis perhibent mitescere ventos.
Nemo casam repetet, positis nisi turbinis alis.
Portentum est, quoties saxis pluit : in sua nemo
Fata ruet, medico cœnam præbente, sed iræ
Impatiens si quis properat, tantisper ad ignem
Assideat, dum Scriba venit vicinus; ut illo
Teste palam scribat, testamentúmque sigillet.
Tunc abeat, sed ne per tela incedat inermis,
Induat invictam hanc galeam, quæ sorde rubenti
Incrustata novem è clavo per lustra pependit,
Et fluitante anima capitales arceat ictus.

Ni

Nil sincerum homini fundit Natura: voluptas
Et metus unà habitant: sunt qui corpuscula curant;
Expediunt animas alii poscentibus undis,
Sanguinis aut avidis per vulnera cruda propinant:
Pace Britannus ovat genióq; illustrat alutam;
Gallia flet, patrios Aquitanus inebriat enses.
Nunc silet aura omnis, ventis modo tecta ruebant.
Somnum adeunt inopes chordis vocalibus: at vos
Ite domum saturi, nec frigida strata timete,
Vos, quibus intepuit viva sartagine lectus.

FINIS.
